

INSTITUCIONS DE DRET COMUNITARI

Dra. Mar Campins Eritja
Departament de Dret i Economia Internacionals
Universitat de Barcelona

“

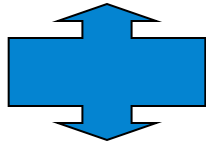
“Donat el caràcter i la finalitat exclusivament docent i eminentment il·lustrativa de les explicacions a classe d'aquesta presentació, l'autor s'acull a l'article 32 de la Llei de propietat intel·lectual vigent respecte de l'ús parcial d'obres alienes com ara imatges, gràfics o altre material contingudes en les diferents diapositives”

La dimensió exterior de la UE

- Premisses necessitat acció exterior UE:
 - No és possible l'autarquia en una societat internacional interdependent
 - Repercussió internacional de la creació del mercat comú
 - Vincles d'alguns EM amb les seves antigues colònies
- Doble orientació distintiva:
 - Les relacions exteriors “econòmiques”: àmbit supragovernamental
 - Les relacions exteriors “diplomàtiques”: àmbit intergovernamental

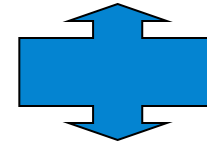
La dimensió exterior de la UE

Objectius de les relacions exteriors de la UE: art. 21 TUE

Relacions exteriors econòmiques:

- Acords internacionals: art. 216-219 TFUE (procediment art. 218 TFUE)
- Relacions de la UE amb d'altres organitzacions internacionals i tercers Estats: art. 220-221 TFUE
- Acords d'associació: art. 217 TFUE
- Política comercial: art. 207 TFUE
- Política cooperació desenvolupament: art. 209 TFUE
- Altres: dimensió externa polítiques internes

Relacions exteriors diplomàtiques:

- Política Exterior i de Seguretat Comuna: art. 23-46 TUE

La dimensió exterior de la Unió Europea

- Atribució de competències exteriors a la UE:
 - Atribució expressa en els Tractats constitutius
 - TJUE: doctrina dels poders implícits o del paral·lelisme de competències (sentència 31.3.1971, AETR, sentència 14.7.1976, Kramer)
 - Recurs a la clàusula de imprevisió per assolir objectius de la UE

La dimensió exterior de la Unió Europea

- L'acció exterior en el Tractat de Lisboa:
 - Millora la sistemàtica però manté la dualitat (la doble orientació econòmica i diplomàtica)
 - La UE ha de vetllar per la coherència de l'acció exterior (art. 21.3 TUE)
 - Les directrius generals les establirà el Consell Europeu (art. 22.1 TUE)
 - Iniciatives i propostes: Alt Representant i/o Comissió (art. 22.2 TUE)
 - Reconeixement de subjectivitat internacional a la Unió Europea (art. 47 TUE)

La personalitat jurídica internacional (art. 47 TUE)

- Capacitat per celebrar tractats internacionals
- Dret de legació actiu i passiu.
- Participació en organitzacions i conferències internacionals:
 - Participació condicionada per l'abast de les competències de la UE, l'objecte i finalitat de l'organització o de la conferència internacional, el règim de participació previst a l'organització o conferència
 - Variants de participació: Estatut d'observador, membre de ple dret amb exclusió dels EM, membre de ple dret conjuntament amb els EM
- Responsabilitat internacional activa i passiva
- Aplicació de sancions internacionals:
 - Obligacions dels EM membres de les Nacions Unides
 - La UE ostenta les competències econòmiques
 - L'aplicació de sancions per la UE l'autoritza el Consell, a proposta de la Comissió i l'Alt Representant

El procediment de conclusió dels tractats internacionals (art. 218 TFUE)

- “Converses exploratòries”
- Preparació de les directrius de la negociació i autorització de l’apertura de negociacions pel Consell
- Negociació càrrec de la Comissió o de l’Alt Representant
- Fi de la negociació amb la rúbrica / bescanvi d’instruments per part de la Comissió
- Conclusió formal de l’acord pel Consell: Pel Consell per majoria qualificada, excepte Acords d’Associació, d’adhesió a la UE, d’adhesió al CEDH o que requereixin unanimitat

El procediment de conclusió dels tractats internacionals

- Control parlamentari:
 - Aprovació del PE en determinats supòsits (associació, adhesió, adhesió a CEDH, acords amb repercussió pressupostària .. etc)
 - Consulta del PE a la resta dels acords
- Control judicial:
 - Control previ: funció consultiva del TJUE
 - Objecte: verificar la compatibilitat de l'acord amb les disposicions dels tractats, tant en sentit formal com en sentit material
 - Legitimats per demanar opinió consultiva: EM, Comissió, Consell i Parlament Europeu
 - Control a posteriori: mitjançant recurs d'anul.lació o qüestió prejudicial

L'activitat convencional de la UE:

Tipologia

- Segons els subjectes que hi participen:
 - Acords celebrats per la Unió Europea exclusivament.
 - Acords mixtes, celebrats per la Unió Europea i pels Estats Membres.
- Segons l'àmbit material:
- Acords comercials:
 - Instrument de la Política Comercial Comuna.
 - Poden ser multilaterals o bilaterals.
- Acords de cooperació:
 - Categoria general entre els acords comercials i els acords d'associació, amb un component important d'ajuda al desenvolupament.
- Acords d'associació:
 - Estableixen vincles particulars i privilegiats amb tercers Estats.
 - Modalitats diverses:
 - De preparació de cara a la futura adhesió a la Unió Europea.
 - Amb països en desenvolupament amb vincles especials (per exemple, els països ACP).
 - En el marc del procés de la Unió pel Mediterrani, amb els països de la ribera sud del Mediterrani.
 - Amb països i entitats d'altres regions (Amèrica Llatina i Àsia): Xile, Mèxic, Mercosur, Estats Units (anava a ser el TTIP) i Canadà (el CETA).

La política comercial comuna

- Les relacions exteriors derivades de la Política Comercial Comuna → fonamentalment acords aranzelaris i comercials.
- La unió duanera també és una contribució de la Unió Europea a objectius comercials d'interès comú (art. 206 TFUE)
- Modalitats dels instruments de política comercial exterior:
 - Règim convencional, que comprèn les normes aplicables als membres de la Organització Mundial del Comerç (OMC).
 - Règim autònom en relació amb els països de comerç d'Estat (de caràcter completament residual, des de la incorporació de Xina a la OMC).
 - Règim de preferències comercials diferents de les acordades en la OMC:
 - Sistema de preferències generalitzades pels països en desenvolupament.
 - Acord d'establiment de l'Espai Econòmic Europeu amb els països de la *European Free Trade Association* (EFTA).

La política de cooperació pel desenvolupament

- Es tracta d'una instrumentalització jurídica de la cooperació al desenvolupament per part de la Unió Europea que resulta no unitària per raons polítiques, històriques o econòmiques.
- Es tracta d'una competència que complementa i reforça la cooperació al desenvolupament que ja fan els Estats Membres (arts. 4.4 i 208 TFUE).
- Objectius de la política de cooperació al desenvolupament de la Unió Europea (art. 3.5 TUE i art. 208 TFUE):
 - La reducció de la pobresa.
 - Els objectius generals de l'acció exterior (drets humans, democràcia, és a dir, els valors de la Unió i el seu impuls i foment en tot el món).

La política de cooperació pel desenvolupament

- Declaració conjunta del Consell i dels representants dels Estats Membres reunits al si del Consell, del PE i de la Comissió sobre “[Consens europeu sobre el desenvolupament](#)”, 20/12/2005.
- Compromís amb els ODM i els ODS de les Nacions Unides: eliminar pobresa i fam; educació, igualtat de gènere; reduir la mortalitat infantil; millorar la salut materna; lluitar contra la SIDA i la malària; sostenibilitat ambiental; promoció dels drets humans; i del bon govern.
- Compromís d'arribar al 0,7% PIB en AOD.
- Prioritats: comerç i desenvolupament; integració i cooperació regionals; suport a polítiques macroeconòmiques i accés als serveis socials, transport, seguretat alimentària, enfortiment de les capacitats institucionals.
- Prioritats transversals: igualtat de gènere, medi ambient, democràcia, bon govern, drets humans, drets infants, pobles indígenes, SIDA.